

ТЭЛЕТЫ ДЗЕНЬ

Фальклорныя вандроўкі — гэта свята. На ім збіраюцца людзі, якіх аб'ядноўвае любоў да песні. Гаспадары дзеляцца з гасцямі духоўным скарбам, у якім вопыт мінулых пакаленняў (а бывае і гісторыі цэлых дынастый) і час перастае існаваць у вымярэннях «мінулае» і «сучаснае». Бо, пачуўшы спеы і паданні, ты дакранаешся да вечнага, і пасля гэтага немагчыма застацца абывакам. Так, пасля сустрэчы і знаёмства здымачнай групы праекта «Наперад у мінулае» тэлеканала «Беларусь 3» і карэспандэнта «Звяды» з народным фальклорным ансамблем «Аршаначка» хочацца гаварыць пра лёс жанчыны, тэмай, якой пранізана кожная песня...

Гэтым разам мы завіталі ў вёску Антонаўка Аршанскага раёна, якая знаходзіцца на тэрыторыі Бабініцкага сельсавета. Здымачная група рыхтуецца да працы — аператары настройваюць тэхніку і абмяркоўваюць, як лепш размясціць калектыў на сцэне, мы ж азіраемся навокал... Невялікая зала, якая можна сустрэць у сельскай мясцовасці; сцэну ўпрыгожвае фон з вешытых ручнікоў і сноп калосся. У такіх выпадках, мабыць, кажуць: чым багаты — тым і рады. Але такое назіранне пасля пачутых песень наводзіць на думку, што сапраўдны талент можа радаваць сваім гучаннем і выжываць у любых умовах.

Народны фальклорны ансамбль «Аршаначка» ўзнік амаль дваццаць пяць гадоў таму. Яго заснаваў муж і жонка Полазавы: ён быў гарманістам, а яна любіла спяваць.

— Многія песні з тых, што спявалі яны, мы выконваем дагэтуль. «Аршаначка» ўтварылася ў 1990 годзе. Тады спявалі шэсць чалавек — усе былыя работнікі Аршанскага птушкафабрыкі, — расказавае кіраўнік калектыву Наталія КІСЯЛЁВА. — З часам і новыя жанчыны прыйшлі. Восі і спяваем з тых часоў. У 2003 годзе нам далі званне «народны». Тады, дарэчы, і назву прыдумлялі і, паколькі мы з Аршанскага раёна, то вырашылі, што будзем называцца адпаведна.

Сёння тут спявае 12 чалавек. Склад пераважна жаночы, але ёсць і два мужчыны. З першага складу засталася пяць спявачак. Распаведы пра жыццё мясцовых прыхільнікаў песні, вядома, не абходзіцца без яе выканання. Першая з пачутых — «Ой, я жала жыта пры дарозе»:

(кожны радок паўтараецца двойчы)

*Ой, я жала жыта пры дарозе
Павесіла калыску на бярозе.
Ой, я жала жыта пры даліне,
Павесіла калыску на каліне.
Жну й палоску, жну й другую,
Крычыць маё дзіцятка, а я чую.
Пакуль постаць падаганала,
А ваўчыца майго сына скрала.
Ой, я жала жыта пры даліне,
Павесіла калыску на каліне.*

Такая яна, карціна рэальнага жыцця — такога, якім яно было не так даўно. Сёння гэта ўжо толькі адгалосак мінулага. Чужому гору не дапаможаш, застаецца толькі паспачу-

СА «ЗВЯЗДОЮ» — У НОВАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ!

Падчас правядзення чарговай рэкламнай гульні «Звязда» разыграе сярод падпісчыкаў лічбавыя тэлевізійныя рэсверы і суперпрыз — тэлевізар LG з дыяганаллю 99 см.

Што трэба для таго, каб выйграць? Як заўсёды — падпісацца на газету на 1-ы квартал альбо 1-е паўгоддзе і, запоўніўшы картку ўдзельніка гульні, даслаць яе ў рэдакцыю (падрабязная інфармацыя аб правілах — у нумары за 26 лістапада).

Для тых, хто ўжо вырашыў жыць са «Звяздой», але на новы год пакуль не падпісаўся, — маленькая падказка: зрабіце гэта цяпер, бо якраз з **1 па 15 снежня** ўсім індывідуальным падпісчыкам прапаноўваецца зніжка: кошты падпіскі на месяц будзе

складаць 56 150 беларускіх рублёў. Зніжкі — і ў гэты ж час — прапаноўваецца і на іншыя выданні Выдавецкага дома «Звязда»: на газету «Літаратура і мастацтва», часопісы «Алеся», «Бярозка», «Вожык», «Маладоць», «Нёман», «Полымя», «Родная прырода».

Заставайцеся са «Звяздой»!

*Ці не ўвіжу я, ці не ўбачу я,
каго раньшэ любіла.
Не зважай мяне, мама,
што я ў цябе адленька,
Завядзі мяне, утапі мяне,
дзе вадзіца чысценька.
Не зважай мяне, мама,
што я слаўнага роду,
Завядзі мяне,
утапі мяне ў глыбокую воду».*

Аднак, як сведчаць іншыя песні, жанчыны беларускія моцныя духам і ўмеюць супрацьстаяць жыццёвым перыпетыям. У чым часта ім дапамагала вера:

*Чужых жонак не любіў,
адну мяне слухаў...
Як пайшла я да кумы,
стала пад сцяною,
А мой мілы чорнабрывы
любіцца з кумою.
Кума ставіць бутылачку,
яшчэ свежу рыбку,
А я ўзяла, не сцяргела,
дай пабіла шыбку.
Прыхаджу дадому
з бальной галавою,
Павязала галавачку
белаі хусціною...
Куры мае, куры, куры-чабатыры,
Дай жа, Божа,
мужанька да маёй натуры.*

Песня, выкананая на манер прыпевак, мае вясёлы матыў, аднак змест яе дакладна не з вясёлых. І ў кожнай фальклорнай кампазіцыі — не толькі адбітак часу і характару, але і свая мудрасць...

*Хаджу я, хаджу
па вішнёваму саду,
Аддала ж мяне маць
ды ў вялікую сям'ю,
А вялікая сям'я
ўся вчэраць пасела,
А мяне ж, маладу,
пасылаюць па ваду.
Я па воду пайшла,
я й вады прынесла,
А вялікая сям'я навучае мужыка:
«Чаму жонку не б'еш,
чаму волю ёй даеш?» —
«А за што ж яе біць,
яна ўмее ўсё рабіць,
І касіць, і варыць,
і са мною гаварыць».*

Праслухаўшы такія песні «Аршаначкі», і пазіраўшы за жанчынамі, якія выконваюць іх, задаешся пытаннем: а ці так і шмат змен адбылося за тры гады, што раздзяляюць герайн песень і сённяшніх вясковых жанчын? Адкаж знайшоўся пасля знаёмства з **Надзеяй Германавай** (яна з ліку першых удзельніц калектыву)...

— Любоў да песні ў мяне ад маці. Яна пасля вайны засталася адна з пяці дзецьмі. Мы жылі на хутары, уся гаспадарка і клопат пра нас, дзяцей, ляжалі на яе плячах. Зразумела, што мы з малых гадоў маме дапамагалі. Калі ёй было цяжка, то яна заўсёды спявала і нам казалася, каб падхопівалі. Мама ўжо дваццаць гадоў як не з намі, а я працягваю спяваць, — дзеліцца ў асабістай размове Надзея Аляксееўна. — Мой лёс склаўся нібыта лепш, хаця таксама 14 гадоў таму мужа не стала. Двое сваіх дзетак выгадавалі з ім і яшчэ дваіх узялі, калі памерла сястра мужа. Забралі, выхавалі, усім высялілі парабілі...

Голас маёй суразмоўцы пачынае дрыжэць, а потым яна расказвае пра ўнучку, якая, пакуль не з'ехала на вучобу ў сталіцу, падзяляла бабуліна захапленне песняй. І, нібы падсумоўваючы змест уласнага жыцця і песень, якія толькі што гучалі на сцэне, кажа:

— Усе яны пра цяжкі лёс жанчыны. Гэта адбітак таго, як жылі раней. Спяваеш іх — і нібы душу адкрываеш, адпускаеш усе свае перажыванні. А там, глядзіш, ізноў настрой выдатны і табе добра... Я аптымістка, таму і трымаюся.

Алена ДРАПКО.

2 Картка ўдзельніка — падпісчыка «Звяды» на I квартал або 1-е паўгоддзе 2015 года

Прозвішча, імя, імя па бацьку _____

Падпіска аформлена і аплачана ў _____
(адрэс і адрэс сувязі)
на I кв. або 1-е паўг. 2015 года

Жатні адрас і тэлефон _____
(абавязкова) _____
(індэкс)

Удачы ў розыгрышы!